(סו) **לבתים: מה** [ג]יתן כל פרשה בבית שלה * שתהא (ריג) זקופה מעמד (סו) [סז] **בביתה: מו** * [ד]יהיה הגלוין **עלוין תחלה, שהוה שורה עלונה, וגלוין תחתון (ריד) לצד פה הבתים.** הגה: וראש הפרשה יהיה מנח לצד ימין הקורא, שאם בא לפתחן ולקראן יהיו מנחים לפניו (רטו) כהלכתן (תרומת הדשן (פר' מט) ובית יוסף (ד"ה ויתן) בשם ארחות חיים (פר' טו)): **מז** [ה]אם כתב כל הארבעה פרשיות בקלף אחד, כשרים (רטז) **אפלו אין רוח ביניהם, ובלבד שיהיה חוט (ריז) או משיחה בין כל בית ובית.** [ו]של יד, כותב הארבעה פרשיות בקלף אחד, וגולל אותן מפוקן לתחלתן, וכורך קלף עליהם ושער עגל ומכניסן בביתם כמו של ראש. * [ז]אם כתבם על ארבעה קלפים [*] והניחם (ריח) בארבעה בתים, יצא, * והוא שיטלה (פרוש, יכסה) **עור על ארבעה בתים שיהיו נראים בבית אחד.** הגה: (ריט) והמנהג לדבקם בדבק שיהא הכל כקלף אחד, ויזהרו לטל (רכ) דבק (סמ) כשר (ברוך שאמר (פיקון מפילין פמ' קסג) ואגור סימן נ"ז): **מח** * [ח]אם צפה הבתים בזהב (רכא) **או בעור בהמה טמאה, פסולים: מט** [ט]הלכה למשה מסיני שיהיו תפלין נתפרים (רכב) (פט) [סט] **בהמה וחיה (רכג) טהורים, וטוב לתפר (רכד) בגידי שור: נ** [י]אין לקנות גידים מאינו יהודי, משום (רכה) דחזישינן

ג הרא"ש בפרק תפלין (הל' תפלין דף קכד טור ב) והמדקדקי (הל' קטנות דף יא טור ג) לדעת רש"י (מנחות לב. ד"ה איסתרוגא), והרי"ף אסכנדרני (הר"ד בבי"ד ד"ה ויתן), וספר ארחות חיים (סי' כו). ד ארחות חיים) שם. ה מנהות ל"ד ע"ב). ו שם. ז שם. ח מנהרדין מ"ח ע"ב). ט שבת כ"ח ע"ב). י שמשלשא רבא (ברא"ש הל' תפלין דף קכב טור ב) ונמוקי יוסף (הל' קטנות ד' ד"ה ציטן) וספר התרומה (סי' רי). כ אגור (סי' עד) בשם מהרי"ו מולין (שו"ת מהרי"ל החדשות סי' קיח).

שערי תשובה

מה [סז] בביתה. עין באר היטב. וכתב בנודע ביהודה מהדורא תנינא (או"ח סי' ד) דאף שרבנו תם (בתוס' מנחות לב. ד"ה הא) חולק ופוסק דאין שתהיה שוכבת מכל מקום אין צריך להניח שתי וגוות תפלין, דשאני סדר הנחתן דאיכא רב האי גאון (בתוס' שם ד"ה והקורא) וכפה גאונים דקיימי בשיטת רבנו תם, עין שם. ואפשר לומר דבכאן אף לרבנו תם אין פסול בדיעבד בזה, מה שאין כן לענין סדר הנחתם דוודאי עכובא בדיעבד הוא אליבא דרבנו תם, ולכן צריך לצאת דעתו בזה. ועוד נראה שהמנהג של שתי וגוות תפלין יש לו יסוד נחת על פי ההאר"י זכרונו לברכה (פרי עץ חיים שער התפלין פ"ט) שאלו ואלו דברי אלקים חיים, ולכן החזיקו בזה כל יראי השם וחושקי שמו, מה שאין כן בשאר מחלקת הפוסקים כל דסגין דעלמא כחד מינייהו הנח להם לישראל כו'. ומי שרוצה להיות תכם בציניו דעה האחרת ורוצה לצאת ידי חובה של דעה זו על זה אמרו כל המתיהר כו', ודי בזה. **מז [כשו"ע] והניחם בארבעה בתים כו'.** וכתב בברכי יוסף (פ"ק ח) בשם בית יהודה חלק (ג') [ב'] סימן ע"ו דלאו דוקא הניחם בדיעבד, אלא כיון שכתבו בארבעה קלפים חשוב דיעבד ומאי להניחם לכתחלה, עין שם. וכתב עוד שאם נמצא [טעות] בפרשה רביעית מאי לכתבה בקלף לבד, דהרי בדיעבד. ואם נכתבה פרשה אחת בשל ראש שלא כפדר, עין בשו"ת הר"ש בן הרשב"ץ סימן תרל"ב עין שם: **מט [סט] בהמה.** עין באר היטב. ובנודע ביהודה מהדורא תנינא (או"ח סימן) ב' חולק גם כן עליו, וכתב שזה תלוי בשאלדורו"ש המבואר (בסימן) [בקטעים] (ד"ה וכתוב בשימושא) מכשיר לכתחלה אף יוסף להכשיר בני מעים, ועין שם שכתב בשאלדורו"ש שהבית יוסף מתיר בשעת הדחק, ואני חושש אפלו בשעת הדחק, שהרי הלכה למשה מסיני הוא גידין, והשאלדורו"ש הוא עור שהוא הקלף, ועור לתפירה לא שמענו וכו'.

באור הלכה

רבה (ס"ק סז) **דמשמע מיניה דמתר גם כן לברך אם אין לו אחרים, ושלא כמחצית השקל** (סק"ס) **שנסתפק בזה:**

מה * שתהא זקופה מעמד. עין בשערי תשובה (ס"ק סז) **מה שכתב בשם הנודע ביהודה** (מהדו"ת או"ח סי' ד) **דאין לחוש לשיטת רבנו תם שיהא הניח תפילין כשיכיבה, וכן משמע בבאור הגר"א:**

מו * יהיה הגלוין וכו' לצד פה הבתים. ואם הפך, א)יש מאחרונים שפוסלין אף דיעבד:

מז * אם כתבם וכו' והניחם בארבעה בתים וכו'. עין בפרי מגדים (משו"ת ס"ק לז) **שכתב דלדעת המחבר אם הם בלם בבית אחד אפלו לכתחלה אין צריך לדבק, ועל זה הוסיף רמ"א וכתב והמנהג וכו', רצונו לומר דאפלו בבית אחד לכתחלה מצוה לדבקם:**

*** והוא שיטלה עור.** עין בפרי מגדים (שם) **דיכפה בהעור גם על מקום השי"ן שלא יראה החוצה,** דאי לאו הכי יש בו חשש בל תוסיף בהשל יד דאין צריך לשי"ן:

מח * בתים וכו'. עין במשנה ברורה (ס"ק רכא) בשם הפרי מגדים. וכתב עוד הא **עור בשר על גבי עור בשר ושי"ן נראה, בשר, אף על פי שאין בית רואה אויר,** כיון שהשי"ן נראה, **ולפי זה בל שפן אותן שעושין צבע עב כשר,** כי הזקיפה אינה אלא למצוה [כן מתבאר הפרוש לפי מה שכתב הבית יוסף (ד"ה ויתן) בשם מהרי"א (סי' מט) ומהר"י בן חביב, וכן הסכים הב"ח (סל"ב), ועין במגן אברהם (ס"ק סב) בשם הדרכי משה (אות כ)]: **(ריז) או משיחה.** רצונו לומר, דכיון שכתב הפרשיות בעור אחד, צריך להפסיק בחוט או משיחה או בגיד כמו שאנו נוהגין בין בית לבית, כדי לתת הפר שהבתים מבדילים, אבל בכתב הפרשיות על ארבע עורות אין צריך לתת כלום בין בית לבית. ויש פוסקים דבכל גווני צריך לתת הבדל בין הבתים, וכן יש לנהוג כמו שכתב המחבר לקמן בסעיף נ"א ויעבור חוט וכו'. ומכל מקום לענין דיעבד כתב הט"ז (ס"ק לח) דאינו מעכב שם, שהעקר כסברא הראשונה:

(ריח) בארבעה בתים. וכל שכן אם הניחם בבית אחד דטפי עדיף: **(ריט) והמנהג וכו'.** רצונו לומר, אם הניחם בבית אחד, אף דבדאי יצא, מכל מקום לכתחלה מצוה לדבקם. כתבו האחרונים, דאף שלכתחלה מצוה לכתב הארבעה פרשיות של יד בקלף אחד, מכל מקום אם כבר כתב בארבעה קלפים חשוב כדיעבד, ומתר להניחם לכתחלה אם מדביקם מקדם. ואם נמצא טעות בפרשה רביעית, מתר לכתבה בקלף לבד אפלו לכתחלה ולהדביקה, דזה הרי כדיעבד: **(רכ) דבק כשר.** רצונו לומר מבהמה טהורה. וכתב בפרי מגדים (א"א ס"ק סד) דזה רק למצוה אבל לא לעכובא, כיון דהדבוק אינו מעכב, ממילא אין קפידא בזמה מדבק: **מח (רכא) או בעור.** פרוש, שעשה עור מתחלה מבהמה טהורה ואחר כך צפה על אותו עור מבהמה טמאה, אפלו הכי פסולים, ואפלו חתך במקום השינ"ן שהשי"ן נראה [פרי מגדים (שם)], ועין בבאור הלכה (ד"ה ציפה): **מט (רכב) בגידי בהמה.** ולוקחין מהעקב שהם לבנים, ואם הם קשים מרככים באבנים עד שיעשו כפשתן, וטווין אותם ושוזרין אותם. ודעת המגן אברהם בסוף סעיף קטן ס"ו ב)דבעינן בזה השזיה והאליה רבה (סק"ע) ויפרי מגדים מסקפקין בזה: **(רכג) טהורים.** אפלו מנבלות וטרפות שלהם: **(רכד) בגידי שור.** ואם אין לו, יקח מגידי בהמה דקה, אבל מטמאה אפלו בדיעבד פסול, וצריך עיון אם מתר לתפר בגיד הנשה [אחרונים]: **נ (רכה) דחזישינן וכו'.** (רט) כשהוא הולך לבתי הנכרים לקנות מהם גידין, וגם ידוע לו שמקצת מן הנכרים הנוטלין הגידין מבהמה טמאה, לכן אף על פי שהרב נוטלין מטהורה, כיון שהוא הולך אצל נכרי בקיאי בשעה שהם קבועין בבתיהם אין הולכין אחר הרב, שכל קבוע כמחצה על מחצה דמי. אבל אם העובד גלוחים הביא לשוק מתר לקנות ממנו, שכיון שפרש מקביעותו אמרינן כל דפרש מרבא פריש, (יא) אם לא שמוכרין שם בשוק בחניות אז חוזרין לקביעותן. וכן אם אין ידוע לו (רט) מגן אברהם (סק"ס): **(יא) פרי חדש** (יו"ד סי' קיד ס"ק כו) **ומחצית השקל** (ס"ק סו):

משנה ברורה

לפרשת קדש: **מה (ריג) זקופה.** כדרך קריאתה וכדרך שמעמידין ספר תורה בהיכל. ויבדיעבד אם נתנה שם משכבת אין לפסל התפלין בשכיל זה, כן כתב הבית יוסף (ד"ה ומהר"י אבוהב) בשם הר"י בן חביב, וכן כתב הב"ח (סל"ב), ועין במגן אברהם (ס"ק סב). ונראה דמכל מקום על להבא צריך לתקן, דהינו שיוציאם ויניחם כהלכה: **מו (ריד) לצד פה.** דאי לאו הכי יעמדו האותיות הפוכות נגד הקורא: **(רטו) כהלכתן.** שהרי מצינו שסדר הנחתן בבתים גם כן הם מסדרים לפני ימין הקורא אשר הוא עומד נגד המניח שיהיה קורא כסדר, מתחלה פרשת קדש של ימינו ואחר כך פרשת והיה כי יביאך וישאר הפרשיות, כמו שכתוב בסימן ל"ד, על כן צריך להיות סוף הגלילה שהוא ראש הפרשה גם כן מצד ימין נגדו: **מז (רטז) אפלו אין וכו'.** רצונו לומר, וכל שכן כשיש רוח בין הפרשיות, שיוכל לחתכם וישתייר כדי הקף גויל לכל אחת דשפיר דמי, אף דבצעת הכתיבה כתבן בקלף אחד. וכתבו האחרונים, אף על גב דכשאין רוח ביניהם יהיה מכרח להניח כל פרשה בביתה שלא בזקיפה, אפלו הכי כשר, כי הזקיפה אינה אלא למצוה [כן מתבאר הפרוש לפי מה שכתב הבית יוסף (ד"ה ויתן) בשם מהרי"א (סי' מט) ומהר"י בן חביב, וכן הסכים הב"ח (סל"ב), ועין במגן אברהם (ס"ק סב) בשם הדרכי משה (אות כ)]: **(ריז) או משיחה.** רצונו לומר, דכיון שכתב הפרשיות בעור אחד, צריך להפסיק בחוט או משיחה או בגיד כמו שאנו נוהגין בין בית לבית, כדי לתת הפר שהבתים מבדילים, אבל בכתב הפרשיות על ארבע עורות אין צריך לתת כלום בין בית לבית. ויש פוסקים דבכל גווני צריך לתת הבדל בין הבתים, וכן יש לנהוג כמו שכתב המחבר לקמן בסעיף נ"א ויעבור חוט וכו'. ומכל מקום לענין דיעבד כתב הט"ז (ס"ק לח) דאינו מעכב שם, שהעקר כסברא הראשונה:

(ריח) בארבעה בתים. וכל שכן אם הניחם בבית אחד דטפי עדיף: **(ריט) והמנהג וכו'.** רצונו לומר, אם הניחם בבית אחד, אף דבדאי יצא, מכל מקום לכתחלה מצוה לדבקם. כתבו האחרונים, דאף שלכתחלה מצוה לכתב הארבעה פרשיות של יד בקלף אחד, מכל מקום אם כבר כתב בארבעה קלפים חשוב כדיעבד, ומתר להניחם לכתחלה אם מדביקם מקדם. ואם נמצא טעות בפרשה רביעית, מתר לכתבה בקלף לבד אפלו לכתחלה ולהדביקה, דזה הרי כדיעבד: **(רכ) דבק כשר.** רצונו לומר מבהמה טהורה. וכתב בפרי מגדים (א"א ס"ק סד) דזה רק למצוה אבל לא לעכובא, כיון דהדבוק אינו מעכב, ממילא אין קפידא בזמה מדבק: **מח (רכא) או בעור.** פרוש, שעשה עור מתחלה מבהמה טהורה ואחר כך צפה על אותו עור מבהמה טמאה, אפלו הכי פסולים, ואפלו חתך במקום השינ"ן שהשי"ן נראה [פרי מגדים (שם)], ועין בבאור הלכה (ד"ה ציפה): **מט (רכב) בגידי בהמה.** ולוקחין מהעקב שהם לבנים, ואם הם קשים מרככים באבנים עד שיעשו כפשתן, וטווין אותם ושוזרין אותם. ודעת המגן אברהם בסוף סעיף קטן ס"ו ב)דבעינן בזה השזיה והאליה רבה (סק"ע) ויפרי מגדים מסקפקין בזה: **(רכג) טהורים.** אפלו מנבלות וטרפות שלהם: **(רכד) בגידי שור.** ואם אין לו, יקח מגידי בהמה דקה, אבל מטמאה אפלו בדיעבד פסול, וצריך עיון אם מתר לתפר בגיד הנשה [אחרונים]: **נ (רכה) דחזישינן וכו'.** (רט) כשהוא הולך לבתי הנכרים לקנות מהם גידין, וגם ידוע לו שמקצת מן הנכרים הנוטלין הגידין מבהמה טמאה, לכן אף על פי שהרב נוטלין מטהורה, כיון שהוא הולך אצל נכרי בקיאי בשעה שהם קבועין בבתיהם אין הולכין אחר הרב, שכל קבוע כמחצה על מחצה דמי. אבל אם העובד גלוחים הביא לשוק מתר לקנות ממנו, שכיון שפרש מקביעותו אמרינן כל דפרש מרבא פריש, (יא) אם לא שמוכרין שם בשוק בחניות אז חוזרין לקביעותן. וכן אם אין ידוע

שער הציון

נ (רט) מגן אברהם (סק"ס): **(יא)** פרי חדש (יו"ד סי' קיד ס"ק כו) ומחצית השקל (ס"ק סו):

ליקוטי דברי הרב: א) וכן כתב בשו"ע הרב (קונטרס אחרון ס"ק טו). **ב)** וכן כתב בשו"ע הרב (סע"ה).

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

שָׁמָּא שֶׁל בְּהֵמָה טְמֵאָה הֵם. *[ל]מָקוֹם שֶׁאֵין גִּידִין מְצוּיִים, תּוֹפְרִים (רכו) בְּטָאלְיאדוּר"ש שֶׁעוֹשִׂים מִן הַקֶּלֶף (רכז) עַד שֶׁיְּזַדְּמְנוּ לָהֶם גִּידִים: **נא** *[מ]יִתְפֹּר שִׁלְשָׁה תְּפִירוֹת (רכח) בְּכָל (ע) [ע] צַד, [נ]וְחוּט הַתְּפִירָה יִהְיֶה סוֹבֵב (רכט) מְשִׁתֵּי רוּחוֹת, [ס]וְיַעֲבִיר חוּט הַתְּפִירָה בֵּין כָּל בַּיִת וּבַיִת. הַגָּהָ: (רל) מִיהוּ אִם לֹא עָשָׂה רַק עֶשֶׂר תְּפִירוֹת אוֹ פָּחוֹת מִזֶּה, אֵינוֹ נִפְסָל (מרדכי (הל' קטנות דף יז טור ד)). [ע]וְיֵשׁ מִי שֶׁאוֹמֵר שֶׁשִּׁשִּׁים עֶשְׂרָה תְּפִירוֹת אֵלּוּ יִהְיוּ (עמ) (רלא) בְּחוּט אֶחָד: **נב** [פ]יַכְנִיס הָרְצוּעָה תּוֹךְ הַמַּעֲבַרְתָּהּ, (רלב) * וְיַעֲשֶׂה קֶשֶׁר (רלג) כְּמִין דָּל"ת בְּשֶׁל רֹאשׁ וּכְמִין יו"ד בְּשֶׁל יָד לְהַשְׁלִים אוֹתִיּוֹת שַׁדַּ"י עִם הַשִּׁי"ן שֶׁבְּשֶׁל רֹאשׁ. הַגָּהָ: וְנוֹהֲגִים (רלד) לַהֲעֲבִיר עוֹר עַל הַבַּיִת שֶׁל יָד לְרֹחַב הַזְּרוֹעַ, וְיִהְיֶה רָחְבּוֹ כְּרֹחַב הַבַּיִת (טור). וְלֹא יַעֲשֶׂה הַקְּשָׁרִים (רלה) אֶלָּא לְאַחַר שֶׁעָשָׂה הַשִּׁי"ן מִתְּפִלִּין, וְאַחַר כָּךְ יַעֲשֶׂה הַדָּל"ת, וְאַחַר כָּךְ הַיּוּ"ד, כְּסֵדֶר אוֹתִיּוֹת הַשֵּׁם:

ל הָעִטּוּר (ח"ב נז:).
מ שִׁפּוּשָׁא רַבָּא (ברא"ש שם). נ הָרַמְבַּ"ם (פ"ג ה"י) וְהָרא"ש (הל' תפילין דף קכד טור ג) לְפָרוּשׁ הַשִּׁפּוּשָׁא רַבָּא. ס תּוֹסְפוֹת בְּמְנָחוֹת ל"ד (ע"ב ד"ה ושרון) וְהָרא"ש (הל' תפילין סי' ב) וְהָרַדְּכִי (הל' תפילין דף י טור ב). ע הַר"י אַבְּנְדַּרְנִי (הו"ד בב"י ד"ה וחוט). פ מְנָחוֹת ל"ה (ע"ב) בְּפָרוּשׁ רַ"י (ד"ה קשר).

בֵּאוּר הֲלָכָה

שֶׁמִּצְּהִיב תְּפִלִּין דְּאֵין לְחוּשׁ, וְגַם הַשִּׁי"ן נִרְאֶה הַיטֵב, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְזֶהוּ שֶׁכָּתַבְנוּ בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן קפ"ח בְּשִׁמּוֹ:

נ * מָקוֹם שֶׁאֵין וְכוּ' עַד שֶׁיְּזַדְּמְנוּ וְכוּ'. וְעַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק רכז) **שֶׁכָּתַבְנוּ דִּכְשֶׁיְּזַדְּמֵן לוֹ גִּידִים יַתִּירִם וְכוּ', דְּאִם לֹא יַתִּירִם נִרְאֶה לְכְאוֹרָה דְּלֹא מַהֲנֵי קָנִין שֶׁכְּבָר תָּפוּר וְעוֹמֵד, וְעַיֵּן לְקַמָּיה:**

נא * יִתְפֹּר וְכוּ'. שֶׁמִּצְּתוֹ בְּשֵׁם אֶחָד מֵהַגְּדוֹלִים שֶׁהַזְּהִיר שֶׁלֹּא לְדַבֵּק הַהִתּוֹרָא בְּדָבָק קֹדֶם הַתְּפִירָה, דְּדָבָק חָשִׁיב חִבּוּר כְּתְפִירָה, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּסָעִיף מ"ז בְּהַגָּ"ה וּבְבֵית יוֹסֵף (ד"ה ומ"ש ואין צריך) **שָׁם, עַיֵּן שָׁם, וְאִם כֵּן אֲפִלּוּ בְּשָׁעַת הַדְּחַק, שֶׁהֲרֵי דָּוִד סִימָן כ"ח לָפַד זְכוּת עַל הַסּוֹפְרִים שֶׁנִּהֲגוּ לַעֲשׂוֹת הַבַּיִת שֶׁל רֹאשׁ בְּלִי חָרִיץ רַק רְשִׂימָה כָּל שֶׁכֵּן הַתְּפִירָה, וְנִתְלַקְּחוּ עָלָיו רַבָּנֵי הַדּוֹר כַּאֲשֶׁר נִדְפַּס בְּחֶלֶק ב' מִנְחַת שַׁי סִימָן א' וּבְהַגָּהוֹת עוֹלָם** (סי' עט), **עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּכִנּוּי בְּהַגָּה סִימָן א' שֶׁכָּתַב גַּם כֵּן דְּאִם אֵין חָרִיצִים רַק שֶׁעוֹשִׂים רֹשֶׁם שֶׁהָרוֹאֶה יִסְבּוֹר שֶׁהֵם חָרִיצִים פְּסוּלִים, כִּי לְכָל הַדֵּעוֹת צָרִיךְ הֶכְרֵחַ מַעַט בֵּין הַבָּתִּים שֶׁיִּהְיֶה הַחָרִיצִים נִכָּרִים מִשָּׁם:**

בֵּאוּר הַלָּכָה

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

שֶׁמְּקַצָּתָן נוֹטְלִין אוֹתָן מִבְּהֵמָה טְמֵאָה, גַּם כֵּן מַהֵר לִקְנוֹת מֵהֶם בְּכָל עֵינָיִן, שֶׁרֹב גִּידִין הֵם מִבְּהֵמוֹת טְהוֹרוֹת. אַף כָּל זֶה בְּגִידִין שֶׁאֵינָן טְווּיִין, אֲבָל בְּגִידִין טְווּיִין [א]דַּעַת הַמְּגַן אַבְרָהָם (ס"ק סו) דְּאָסוּר לִקְנוֹת מֵהֶם אֲפִלּוּ הוּא יוֹדֵעַ שֶׁהֵם מִבְּהֵמָה טְהוֹרָה, שֶׁכֵּיוָן שֶׁהוּא הֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי צָרִיךְ שֶׁתִּהְיֶה עֲשִׂיָּתָן לִשְׁמָהּ, וּטְוִיַּת הַגִּידִין זוֹ הִיא עֲשִׂיָּתָן, וְנָכְרִים לָאו בְּנֵי לִשְׁמָהּ נִינְהוּ. וּכְבָר כָּתְבְנוּ דְּאֲהָלְיָה רַבָּה (סק"ע) וּפְרִי מִגְדִּים מְפַקְפְּקִים אִי בְּעֵי כְּלָל בָּזֶה טְוִיָּה לִשְׁמָהּ: (רכו) **בְּטָאלְיאדוּר"ש.** הֵם חוּטִין הָעֲשׂוּיִים מִן הַקֶּלֶף, וּבִמְקוֹם הַדְּחַק סְבִירָא לֵיהּ כֵּיוָן דְּמִינּוֹ הוּא הֵם כְּגִידִין עֲצָמָן וּכְשֵׁרִים לְתְפֹּר בָּהֶם סְתָ"ם: (רכז) **עַד שֶׁיְּזַדְּמְנוּ.** כְּדֵי שֶׁלֹּא לְהִתְבַּטֵּל מִמִּצְוַת תְּפִלִּין, וּכְשֶׁיְּזַדַּמֵּן לוֹ גִּידִים יַתִּירִם וְיִתְפֹּר בְּגִידִים. וְיֵשׁ (ריש) מַאֲחֲרוֹנִים שֶׁחוֹשְׁשִׁין שֶׁלֹּא לָצֵאת בָּהֶם אֲפִלּוּ בְּשָׁעַת הַדְּחַק, שֶׁהֲרֵי הֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי הוּא גִּידִין, וְהַטָּאלְיאדוּר"ש עוֹר הוּא שֶׁהוּא הַקֶּלֶף, וְעוֹר לְתְפִירָה לֹא שָׁמְענוּ, וּלְפִי זֶה (ריכ) אִם אֵין לוֹ גִּידִים אֲחֵרִים עַל כָּל פָּנִים לֹא יִקְרַב עַצְמוֹ לְתְפֹּר בָּהֶם וְיֵשְׁבִים כְּמִין חוּטִים שֶׁל גִּידִים אֵין לִתְפֹּר בָּהֶם, דַּהֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי הוּא דְּוָקָא גִּידִים. (ריג) עוֹד כָּתְבוּ, שֶׁאֵין לִתְפֹּר בִּגְדֵי עוֹף טָהוֹר, כִּי מִי יַכְרִיעַ אֵיזֶה מֵהֶם קָרוּי גִּידִין וְאֵיזֶה מֵהֶם חוּטִין וְרִידִין, וַאֲנַן גִּידִין בָּעֵינַן: **נא** (רכח) **בְּכָל צַד.** טַעַם לִשְׁתַּיִם עֶשְׂרֵה תְּפִירוֹת, נֶגֶד שְׁנַיִם עָשָׂר שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל. וְלֹא בָּעֵינַן תְּפִירָה תּוֹךְ הַבַּיִת (ריד) רַק סְמוּךְ לְהַבַּיִת. (ריה) וְאֵין תּוֹפְרִין כְּתוֹפֶר בְּגָדִים בְּשִׂפַת הַבֶּגֶד בִּלְי שִׁיּוּר, אֶלָּא מְשַׁיֵּר מִן הַהִתּוֹרָא חֹרֶץ לְהַתְּפִירָה. (ריו) וְצָרִיךְ שֶׁעוֹר בְּהַבָּתִּים מְלֻמָּשָׁה לְפִיו יִהְיוּ יוֹצְאִים מִכָּל אַרְבַּע רוּחוֹתֵיהֶם עַד שֶׁיִּהְיוּ מְגִיעִים תַּחַת נִקְבֵי הַתְּפִירָה, כְּדֵי שֶׁיִּתְפֹּר עוֹר הַבָּתִּים מִכָּל צַד עִם הַהִתּוֹרָא, וְלֹא כְּהַסּוֹפְרִים הַמְקַצְּרִין עוֹר שֶׁל הַבָּתִּים שֶׁאֵינוֹ עוֹבֵר הָלְאָה תַּחַת נִקְבֵי הַתְּפִירָה וְאֵינָהּ נִתְפֶּרֶת כְּלָל עִם הַהִתּוֹרָא, רַק שֶׁמְּהַדְּקִין הַבַּיִת בְּתוֹךְ הָאַרְבָּה שֶׁל הַהִתּוֹרָא, וְהַבְּרוּךְ שֶׁאָמַר (הגי"ה יח) כָּתַב שֶׁפָּסַל כַּמָּה תְּפִלִּין מַחֲמַת זֶה, אֶלָּא צָרִיךְ לִתְפֹּר יַחַד הָעוֹר שֶׁל הַבָּתִּים עִם הַהִתּוֹרָא: (ריט) **מִשְׁתֵּי רוּחוֹת.** כָּךְ הַתְּפִירָה יְהֵא מְסֻבָּכֶת מִשְּׁנֵי צְדָדִין פָּנִים וְאָחוֹר, (ריי) נִמְצָא תּוֹפֵר בִּשְׁתֵּי מַחְטִין אַחַת יוֹצֵאת לְאָחוֹר וְאַחַת נִכְנֶסֶת לְצַד פָּנִים: (ריא) **מִיהוּ אִם** **וְכוּ'.** וְכֵן (ריח) אִם לֹא הֶעֱבִיר חוּט הַתְּפִירָה, אֵינוֹ מַעֲכַב בְּדִיעֲבַד, וְעַיֵּן לְעֵיל בְּסָעִיף קָטָן רי"ז: (רלא) **בְּחוּט אֶחָד.** וְאִם נִפְסַק, (ריט) יֵשׁ אוֹמְרִים דְּיִכּוֹל לְקָשְׁרוֹ, (רכ) [ב]וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּיִשְׁלֹנּוּ בְּלוֹ מִשָּׁם וְיַחְזֹר וְיִתְפֹּר מֵחָדָשׁ בְּחוּט אַחֵר, שֶׁכֵּיוָן שֶׁנִּפְסַק בְּשָׁעַת הַתְּפִירָה נִכַּר שֶׁהַחוּט קָלוּשׁ וְעוֹמֵד לִפָּסֵק וְאֵינוֹ כְּלוּם. אֲבָל כְּשֶׁהַחוּט קָצָר מִתְּחִלָּתוֹ וְאֵינוֹ נִפְסָק, לְכֻלֵּי עָלְמָא יָכוֹל (רכא) לְקָשְׁרוֹ לוֹ חוּט אַחֵר לִגְמֹר הַתְּפִירָה. וְכָתַב הַפְּרִי מְגַדִּים (משב"ז ס"ק לט) דְּאִם אֵין לוֹ גִּידִין אֲחֵרִים יֵשׁ לִסְמֹךְ עַל סְבָרָא הָרִאשׁוֹנָה וְלִקְשֹׁר חוּט שֶׁנִּפְסָק. וְכָל זֶה (רכב) אִם נִפְסַק בְּאֶמְצַע הַתְּפִירָה, אֲבָל אִם נִפְסַק אַחַר הַתְּפִירָה, עַיֵּן לְקַמָּן סִימָן ל"ג סָעִיף ב': **נב** (רלב) **וְיַעֲשֶׂה קֶשֶׁר.** וְקֶשֶׁר שֶׁל תְּפִלִּין (רכג) הוּא הֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי, וְנִרְאֶה שֶׁצָּרִיךְ לַעֲשׂוֹתוֹ לִשְׁמָהּ, וְלֹא יַעֲשׂוֹתוֹ קָטָן [נ]פְּרִי מִגְדִּים (א"א ס"ק סט)]: (רלג) **כְּמִין דָּל"ת.** וְיֵשׁ שֶׁעוֹשִׂין קֶשֶׁר כְּמ"ם סְתוּמָה שֶׁנִּרְאֶה כְּשְׁנֵי דָּלְתֵי"ן מְשֻׁנֵּי צְדָדִין, וְגַלּוֹ שֶׁל זֶה בְּצַד רֹאשׁוֹ שֶׁל זֶה. וְעַיֵּן בְּסֵפֶר תִּפְאֶרֶת אֲרִיֵה (סי' לב פרק נ אות ג) שֶׁהֵבִיא בְּשֵׁם תְּשׁוּבָה מֵאַהֲבָה (ח"ב בהגהות לשו"ע סי' כז) וְהִסְכִּים עִמּוֹ לְדִינָא דְּאַלּוּ הָעוֹשִׂים קֶשֶׁר שֶׁל דָּל"ת מִכָּאן יוֹתֵר לְדִינָא. גַּם לֹא יַעֲשֶׂה קֶשֶׁר הָעֲשׂוּי לְהִשָּׁמֵט אָנָה וָאָנָה, כְּמוֹ שֶׁכָּאַרְתִּי בְּכָאוּר הֲלָכָה (ד"ה ויעשה). כָּתַב אֲלִיָּה רַבָּה (ס"ק עד), מַעֲשֶׂה בְּאֶחָד שֶׁרָאָה אַחַר חֲלִיצַת הַתְּפִלִּין שֶׁהַתַּר הַקֶּשֶׁר שֶׁל יו"ד, וְהוֹרִיתִי לַחֲזֹר וְלַהֲנִיחָן וְלִקְרוֹת קְרִיאַת שְׁמַע בְּלִי בְּרָכָה, דְּהָא מִצְוַת תְּפִלִּין כָּל הַיּוֹם, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְטַעֲמוֹ, דְּלִשִׁיטַת רַשְׁ"י (מנחות לה: ד"ה קשר) דִּסְבִירָא לֵיהּ דְּהַיּוּ"ד הוּא הֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי, לֹא יָצָא עֲדַיִן יְדֵי הַמִּצְוָה: (רלד) **לְהַעֲבִיר.** הַטַּעַם, לְפִי שֶׁהַתְּפִלִּין שֶׁל יָד מְשִׂימִין אוֹתָם תַּחַת הַבְּגָדִים וּמִתְנַדְנְדִים וְנִפְסָדִים וּמִתְקַלְקְלִין, לְכָךְ נָהֲגוּ לְהַעֲבִיר רְצוּעָה זוֹ עֲלֵיהֶן לְחַזְּקָן. וְעַכְשָׁו בְּאֵלּוּ הָאָרְצוֹת לֹא נָהֲגוּ כָּזֶה [אֲלִיָּה רַבָּה (ס"ק עה) עַיֵּן שָׁם]: (רלה) **אֶלָּא לְאַחַר** **וְכוּ'.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, כֵּן נָכוֹן לְכַתְּחִלָּה. וְאִי אִתְרַמֵּי שֶׁהַתַּר הַקֶּשֶׁר שֶׁל רֹאשׁ, אֵין צָרִיךְ רַק לְתַקְּנוֹ, וְלֹא לְהַתִּיר הַשֶּׁל יָד:

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

וְעַיֵּן שָׁם שֶׁהֶעֱלָה שֶׁאֵין לִתְפֹּר בְּגִידֵי עוֹף טָהוֹר, כִּי מִי יַכְרִיעַ אֵיזֶה מֵהֶם קָרוּי גִּידִין וְאֵיזֶה מֵהֶם חוּטִין וְרִידִין וְאֵיזֶה מֵהֶם מֵיתָרִים, וְלָכֵן אֵין הַהֵר לְקַחַת גִּידֵי עוֹף לִתְפִלִּין, עַיֵּן שָׁם: **נא [ע] צַד.** עַיֵּן בְּאֵר הַיטֵב (ס"ק טו) מָה שֶׁכָּתַב לְאֶחָד קָדוֹשׁ מָה שָׁרַב הָעוֹלָם אֵין בְּתְפִלִּיהֶם חֲרִיצִים עַד לְמָשָׁל וְלֹא חוּט הַתְּפִירָה עוֹבֵר בֵּין בַּיִת לְבַיִת, וְשֶׁמִּצְּתוֹ שֶׁהַשָּׁם שֶׁצַּל יְדֵי הַחֲרִיצִים מִתְקַלְקֵל רִבּוֹתָם, וּבְקֹרֶט אִם חוּט הַתְּפִירָה עוֹבֵר שָׁם הוּא מְפָרִיד רִבּוֹתָם בְּרֹב הַיְּמִים, וּמַה גַּם אִם הֵם בִּמְקוֹם חֹם וְשָׁרָב, וְהָרִבּוֹתָא הֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי וְהַחֲרִיצִים פְּלוּגְתָּא דְּאָמוֹרָאֵי, וּפוֹרֵשׁ חֲזִי מֵאִי עֲמָא דְּבַר. וְאִפְשָׁר שֶׁפְּסָקוֹ עַל סְמָ"ק (מצוה קמב) שֶׁכָּתַב דְּוָקָא כְּשֶׁכָּתַב עַל קֶלֶף אֶחָד, אֲבָל עַל אַרְבָּעָה קְלָפִים אֵין צָרִיךְ, וְעַיֵּן שָׁם. וְכָתַב עוֹד בְּבִרְכֵּי יוֹסֵף (ס"ק טז) שֶׁכְּבֵית דָּוִד סִימָן כ"ח לָפַד זְכוּת עַל הַסּוֹפְרִים שֶׁנִּהֲגוּ לַעֲשׂוֹת הַבַּיִת שֶׁל רֹאשׁ בְּלִי חָרִיץ רַק רְשִׂימָה כָּל שֶׁכֵּן הַתְּפִירָה, דְּדָבָק חָשִׁיב חִבּוּר כְּתְפִירָה, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּסָעִיף מ"ז בְּהַגָּ"ה וּבְבֵית יוֹסֵף (ד"ה ומ"ש ואין צריך) שָׁם, עַיֵּן שָׁם, וְאִם כֵּן אֲפִלּוּ בְּשָׁעַת הַדְּחַק שֶׁאַחַר כָּךְ לֹא חֲשִׁיבָא כְּלוּם, וְהַהֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי נֶאֱמַר רַק עַל הַתְּפִירָה וְלֹא עַל דְּבוּק, וְצָרִיךְ עַיּוּן גָּדוֹל: **נב** * וְיַעֲשֶׂה קֶשֶׁר וְכוּ'. עַיֵּן בְּפִתְחֵי תְּשׁוּבָה שֶׁהֶבִיא בְּשֵׁם בַּעַל הָעֲשׂוּר (ח"ב דף נח:) דְּמִצְוָה שֶׁיִּהְיֶה קֶשֶׁר וְלֹא עֲנִיבָה, עַיֵּן שָׁם. וַחֲדָשִׁים מִקָּרוֹב בָּאוּ שֶׁעוֹשִׂין קֶשֶׁר שֶׁיּוֹכַל לְהִשָּׁמֵט אוֹתוֹ אָנָה וָאָנָה כְּדֵי לְמַעַט טִרְחָה אִם יִרְצוּ לְהַקְטִינוֹ אוֹ לְהַגְדִּילוֹ, וְלֹא שָׁפִיר עָבְדִי, דְּקֶשֶׁר זֶה לֹא עָדִיף מֵעֲנִיבָה, כֵּן נִרְאֶה לִי פָּשׁוּט:

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah